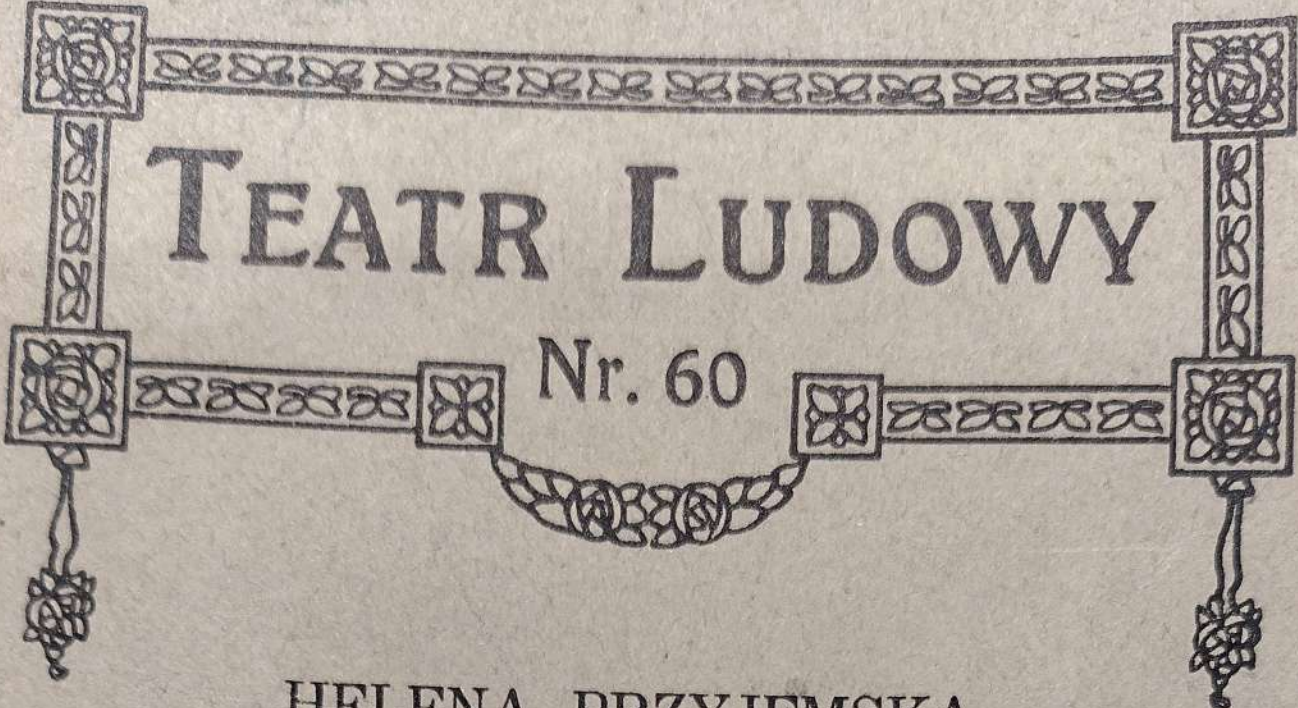

TEATR LUDOWY

Nr. 60

HELENA PRZYJEMSKA

SIOSTRY

OBRAZEK SCENICZNY
W 2 AKTACH ZE ŚPIEWAMI I TAŃCAMI.

NAKLAD KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WILNO — LUBLIN

O S O B Y:

BROCKA	. . . . .	przekupka.
FELA	}	jej córki.
HANIA		
MAJDA	. . . . .	kum Brockiej.
MICHAŁ	. . . . .	młody rzemieślnik.
WĄTOREK	}	rodzice Michała.
WĄTORKOWA		
JAGUSIA	}	przyjaciółki Hani.
ANTOSIA		
JAN	}	koledzy Michała.
JÓZEF		
NIUSIA	. . . . .	koleżanka Feli.
PROCHASKA	}	urzędnicy, koledzy Feli.
KOTLARSKI		

Rzecz dzieje się w mieście, w mieszkaniu Brockiej.
 Między pierwszym a drugim aktem upływa parę miesięcy.

I.406.613

AKT I.

Scena przedstawia pokój, skromnie umeblowany. Wprost drzwi do sieni, na lewo drzwi do kuchni. Po prawej okno, zasłonięte tanią firanką, na niem doniczki z kwiatami. Pod oknem kanapa ceratowa, pośrodku stół i parę krzesełek giętych lub drewnianych. Po lewej, koło drzwi od kuchni, szafa. Na stole trochę książek i drobiazgów. Z boku, przy oknie, maszyna do szycia.

SCENA I.

Brocka, Michał.

Brocka (*lata bieliznę*). Pracuje człowiek od świtu do nocy i myślał, że choć dzieciom lepsza dola się uśmiechnie; a tu co? Jedna cudze kąty wyciera, a druga, choć edukowana, głupiego miejsca w biurze znaleźć nie może.

Michał. Bo i poco starać się o posadę dla Feli? Wkrótce zajmie stałą posadę w firmie: „Wątarek i syn, pracownia stolarska“ (*śmieje się*).

Brocka. Iii... to jeszcze nie prędko, niech przódy dziewczyna użyje świata. Na te rozkosze, co jej gotujesz ze swoimi starymi, ma jeszcze zawsze dość czasu. (*Pogardliwie*): U was to tak, „wkoło Macieju...“, ciągiem jedno i to

samo, od roboty do roboty, nijakiej rozrywki młoda mieć nie będzie.

Michał (*zdziwiony i dotknięty nieco*). A jakichże to rozrywek jej potrzeba? Toć my przy wolnym czasie i do znajomych idziemy i za miasto odetchnąć świeżem powietrzem i do kina nierzadko, a nawet w teatrze była Fela z nami dwa razy już. Cóż więcej chcecie? Hania i tego nie ma, a nie narzeka, ani was o nią głowa nie boli.

Brocka (*drwiąco*): Do teatru chodzą... ojej, to mi wielkie „meczyje“. Na tego „Kościuszka z pod Racławic“ zaprowadził dziewczynę, to znów na inne jakieś historie ze strzelaniem i Bóg wie czem i myśli, że jej wielką frajdę zrobił... Albo tam jakie ładne stroje modne, albo romansowe historie, albo hrabiny, czy książęta jakie? Nic, ino rzeźniki, kowale, chłopcy, baby, jakiesi tam wojska cudaczne — ouwa... i bez tjiatru widzieć ich może co dnia. Tyle się ino ubawiła, że siedział przy niej jakiś wesoły facet i ciągiem rozmawiał z nią,

SCENA II.

Ciż, Fela *wchodzi, rzucając okrycie i kapelusz na pierwsze lepsze krzesło.*

Fela (*do Michała*): Jak się masz! (*Do matki*)
Hanki nie było?

Brocka (*zgryźlinie*). Abo to ona przyjdzie kiedy wtedy, jak trzeba? Do kościoła codzień łazić, podłogi ciągiem „freterować“, choć państwo nie każą, to ma czas, ale do matki zaglądnąć nie może.

Michał. A wy zawsze na nią. Służy na drugim końcu miasta, więc i przyjść jej ciężko o każdej porze. A za kościół jej chyba łajać nie myślicie? Wolelibyście, by po kinach i „dancigach“ latała?

Fela (*gniewnie*). Wypraszam sobie wszelkie docinki i przytyki.

Michał (*śmiejąc się*): Uderz w stół, nożyce się odezwą... Alboż ty naprawdę tak często chodzisz do kina lub na te jakieś „dancigi“?

Fela (*jak wyżej*). Chodzę, czy nie, tobie nic do tego: jeszcze nie twoja, a i potem nie pozwolę sobie grać na nosie.

Michał (*jak wyżej*). Czemu się gniewasz? Złość piękności szkodzi. (*Po chwili*): Cóż ci tak na przyjściu Hani zależy?

Brocka. Bo państwo jej obiecali znaleźć dla Feli posadę, może nawet u pana w biurze.

Michał (*prosząco*): Fela, daj pokój tej posadzie. Obiecałaś przecie, że ślub nasz będzie zaraz po Wielkanocy. (*Fela obrusza się niecierpliwie*).

Brocka (*szorstko*). Po Wielkanocy, czy nie po Wielkanocy, ale bez ten czas żyć trzeba. A gdzie

zarobić? dość już mam honoru, że jedna córka służy za pokojówkę. Fełę nie nato edukowałam, by kąty cudze wycierała, jak Hanka. *(Po chwili)*. A com się tamtą naprosiła, com napłakała: „Haniu, nie idź do służby. Nie poniewieraj honorowego domu“. A ona na to: „Tylko nieuczciwość może sponiewierać kogoś. Jak się dziewczyna szanuje sama, to i ją szanować będą“. Akurat taka nieusłuchana i dziwna, jak i nieboszczyk ojciec, Panie świeć nad jego duszą.

Michał. A co miała robić, jak jeść co nie było?

Brocka. Ot mogła choćby chodzić do szycia.

Michał *(żywo)*. Do szycia, jużci, czekać do skończenia świata, nimby jej dali jaką pensję uczciwą... A kto wamby wtedy pomagał?

Fela *(złośliwie)*. Jak ty za nią obstajesz. Aż się dziwię, że nie z nią, tylko ze mną chcesz się żenić.

Michał *(naiwnie)*. Moi starzy też się dziwią.

Fela *(wzburzona)*. Taaak?... a to idź-że sobie na cztery wiatry. Nikt tu za tobą płakać nie będzie *(chodzi żywo po pokoju)*.

Brocka. Felciu, co ty gadasz, uspokój się. *(Do Michała)*. Widzisz, że ona taka zdenerwowana, i jeszcze ją drażnisz.

Michał. W Imię Ojca i Syna. Ja ją drażnię?... Tylko mi się widzi, że ja za ordynarny dla

takiej edukowanej panny. (Fela, trzasnąwszy drzwiami, wychodzi na lewo.)

SCENA III.

Brocka, Michał, Majda.

Majda (*wesoło, wchodząc drzwiami wprost*). Dobry-wieczór, kumo. O, i Michał tu? A gdzie panna Fela?

Brocka. W kuchni.

Majda (*kręcąc głową*). Oooo, cosik mi pani kumcia bez humoru. (*Tajemniczo.*) Ale ja tu mam na to doskonały lek. (*Wyciąga z kieszeni flaszkę z wódką*). — (*Brocka rozpogodzona wstaje i poczyną się krzątać koło przyjęcia: ściiera stół, wyjmuję z szafki kieliszki i t. d.*)

Majda. Ba, ale do takiego godnego napitku przydałoby się kielbasiatko jakie albo choć „jajków“ kilka. Jeszcze dziś człek nic posilnego w gębie nie miał.

Brocka (*jak wyżej*). Znajdzie się, znajdzie. (*Przynosi chleb, masło, ser i kielbasy kawał na talerzu*). — (*Michał patrzy niechętnie na Majdę, który tymczasem odkorkowuje flaszkę i stawia triumfalnie na stole*).

Michał (*nieśmiało*). A może lepiej zamiast wódki napić się gorącej kawy? Co?

Majda (*przymrużając jedno oko, filuternie*): Kiedy bo widzisz, kawa podobno źle robi na nerwy,

a ja mam bardzo delikatne zdrowie i muszę na siebie uważać. (*Śmieje się hałaśliwie. Potem siadają z Brocką, piją i jedzą.*)

Majda (*podnosząc kieliszek, do Brockiej*). Na tę naszą biedę...

Brocka (*wesoło, trącąc się z nim*). Żeby nam się lepiej działo. — (*Michał podszedł tymczasem do drzwi od kuchni, jakgdyby chciał tam wejść, zawahał się jednak i cofnął, udając, że przypatruje się obrazkowi na ścianie.*)

Majda (*pokazuje go ruchem głowy Brockiej i oboje mrugają na siebie porozumiewawczo*). A może i Michał pozwoli do kompanji?

Michał (*sucho*). Dziękuję. Mówią, że „od wódki rozum krótki“ a ja mam edukowaną narzeczoną, to mi zgłupieć nie wolno, bo mnie pewnikiem wtedy nie zechce.

Majda (*obrażony*). To niby ja głupi?... Aaaa, nie spodziewałem się tego, że na stare lata taka hańba mnie spotka — i to od młokosa.

Michał. Masz tobie, znów coś złego powiedziałem... Dziś widać wszyscy tu strasznie nerwowi, bo co chwila obraża się ktoś na mnie. Najlepiej pójdę już, bo i tak spotkać się mam niezadługo z kolegami.

Brocka (*łagodząc*). E, coby sobie kum robił z takiego gadania. Zostań Michał, zaraz Fela wyjdzie, pójdę po nią.

Michał (*zatrzymując ją*). Nie trzeba. Ja naprawdę już iść muszę. Zostańcie z Bogiem... A pozdrówcie tam Fełę ode mnie. (*Raz jeszcze zmierza ku drzwiom od kuchni i — zawróciwszy nagle wychodzi szybko drzwiami wprost.*)

SCENA IV.

Brocka, Majda.

Majda (*milczy chwilę, jakgdyby namyślając się nad czemś, potem pochyla się ku Brockiej, poufnie*). Tak wam powiem po prawdzie, pani Brocka, że ten Michał to nie mąż dla Feli: ordynarny człowiek, nie potrafi dorównać jej w edukacji, zapędzi ją do roboty, a ona nie zwyczajna tego.

Brocka (*z dumą*). Ba, ona od maleńkości już była inna, niż Hania: prawdziwie, jak pańskie dziecko, bo to i w jedzeniu przebierna i do pracy nie skora... A wyjdę z nią na miasto, bywało, to się ludzie oglądają i dziwują, że taka ładna. Ażem nieraz musiała uroki jej odczyniać. I teraz też wygląda, jak pani prawdziwa: cieniuśka, biała — no, ze wszystkim: pani. O, ta mi nigdy wstydu nie zrobiła, a bez Hanke tom się go nieraz najadła.

Majda (*ciekawie*). Ale?...

Brocka. Jużci: przecie ta jej służba to moja choroba. Aż mnie w środku boli, jak tylko o tem wspomnę. Po śmierci mego Macieja —

Panie świeć nad jego duszą — krucho było u nas, ej, krucho. Wiadomo: choroba, pogrzeb, to majątku nie przysparza...

Majda (*kina głową, z westchnieniem*). Oj, nie.

Brocka ...więc też kalkulować zaczynam tak i owak — nijak nie idzie. A tu Hanka buch mi do kolan. „Matuchno, — powiada, — nie trapcie się: pani naczelnikowa z Województwa ponoś dziewczyny potrzebuje, coby i sprzątnąć i uszyć conieco i naprawić umiała, pójdę tam“. — Powiadam wam, aż mnie zatknęło: taki wstyd... Ojciec przecie familjantem był niebylejakim, ja też sroce z pod ogona nie wypadłam, a moje dziecko obcym wysługiwać się ma, jak dziewczucha prosta? A ta znów swoje: „Pani dobra, pensja piękna, starczy i dla mnie i dla was, robota nie ciężka...“ i tak wkółko... Chciałam inaczej to zrobić: trochę u ludzi pożyczyloby się, trochę nie oddało i, ot, żyłabym jak inne żyją. Ale gdzie. Hanka, gdy jej to rzekłam, jakby kto ognia na nią nasypał: „Nie chcę cudzych pieniędzy“ — woła. — „Nie chcę żebraniny!“ — No, i postawiła na swoim.

Majda (*niepewnie*). Hm... hm...

Brocka. Prawda, nijakiej krzywdy tam niema, pieniędzy sporo, bo i od pani i od gości dostaje dość... sześć roków już służy u jednego państwa i chwałą ją okrutnie...

Majda (*jak wyżej*). Hm, hm, ... a widzicie...

Brocka ...ale zawsze wstyd: moja córka sługą, prostą sługą...

Majda. Napijcie się na ten zgryz. W wasze ręce. (*Piją. — Po chwili*). Ot, wiecie co? Hanka to dla Michała w sam raz.

Brocka (*żywo, kładąc palec na ustach*). Ciiicho. (*Ogląda się niespokojnie, potem poufnie do Majdy*). Wiecie, dziś mu to już i Fela powiedziała w złości. Ale, widzicie, kumie, nikt inny Feli się nie trafia, a Michał przecie bogaty, porządny, stateczny, no i po śmierci starych, gdy warsztat odziedziczy, panem będzie całą gębą... A zresztą, jak to mówią: „Lepszy wróbel w garści, niż kanarek na dachu“.

SCENA V.

Ciż sami, Hania.

(*Hania, odziana w chustkę ciepłą, wesół, hoża, wbiega szybko*).

Hania. Dobrywieczór, mamusiu, jak się macie? Co u was słyhać? (*Całuje matkę w rękę, Majdę w ramię, potem krząta się żwawo, zrzucając okrycie, stawiając kosz na krześle koło okna.*)

Brocka (*zgryźliwie*). A czemu to jaśnie panna służąca nie raczyła od niedzieli zaglądnąć do matki?

Hania. Nie gniewajcie się, matusiu, ale było u nas pranie i siostra pani ze wsi przyjechała, więc nie mogłam przyjść. Ale dziś za to dłużej zostać mogę. Duchem leciałam, bo mam dobrą nowinę dla Feli.

Brocka (*żywo, zrywając się*). Nowinę, jaką?

Hania (*wesoło*). Od pierwszego ma Fela posadę u pana w biurze.

Brocka (*radośnie*). Felcia! Felcia, chodź ino.

Fela (*wchodzi zła i zachmurzona*). No, cóż tam znówu?

Brocka (*żartobliwie*). Ściele się do stópek pani urzędniczki.

Fela (*nie widząc jeszcze Hani, krzywi się z niesmakiem*). Już matka podpila sobie, jak widzę.

Hania. Jak się masz, Fela. Przynoszę ci dobrą nowinę: od pierwszego masz posadę w biurze u mojego pana.

Fela (*niedowierzająco*). Prawdę mówisz?

Hania. Jak matkę kocham.

Fela (*rzuca się jej na szyję, ściska ją i całuje*). Słyszysz matka?

Majda (*podnosząc kieliszek*). Zdrowie pani urzędniczki, wiwat, — niech nam żyje długo — i znajdzie tam sobie męża. (*Pije duszkiem.*)

Hania. Co też pan Majda mówi: przecież Fela zaręczona już z Michałem.

Brocka. Ej, zaręczyny — pajęczyny. Może akurat trafi się jej tam jaki urzędnik? Michał za ordynarny dla niej.

Hania. Do teraz był dobry, a dziś już zły?

Brocka (*zagadując*). No, to się tylko tak mówi... Ot, gdyby tobie się trafił taki, jak Michał, to idź z pocałowaniem ręki. Ale Fela, panna z edukacją...

Fela (*żywo przerywając*). Niema jeszcze o czem mówić. Dziękuję ci, Haniu, za wstawienie się za mną. Dobra z ciebie siostra. (*Ściska ją.*)

Hania (*z wylaniem*). Jabym ci nieba rada przychylić. Tak cieszę się z tego, że codzień widywać cię będę mogła, bo zawsze do biura noszę herbatę dla urzędników, co z panem razem pracują.

Fela (*przestraszona*). Moja Haniu, moja droga..., proszę cię — udawaj, że mnie nie znasz, bo śmiać się będą ze mnie, że moja siostra służy...

Hania (*dotknięta*). A, jeżeli ty się mnie wstydzisz?... (*Odnwraca się do okna i nieznacznie ociera łzy.*)

Fela (*podchodzi i obejmuje ją*). Nie... nie wstydzę się... ale, widzisz, poco ludzie śmiać się mają?... (*Hania milczy, połykając łzy.*)

SCENA VI.

Ciż sami — *w podskokach, z wrzawą i śmiechem wbiegają*: Jagusia, Antosia, Michał, Jan i Józef.

Brocka. Wszelki duch Pana Boga chwali... Co się stało? (*Ogólne powitanie.*)

Antosia (ze śmiechem). Co się stało? A to pani Brocka zapomniała już, że nas na dziś zaprosiła? dziś przecie wilja św. Andrzeja.

Brocka (klasnąwszy w ręce). A bodajże cię... ze wszystkim zapomniałam.

Hania. Ale ja pamiętałam i przyniosłam poczęstunek dla gości.

Antosia. A ja ołów do wylewania.

Michał. A ja orzechy włoskie: niech panienki je wyluskają i zjedzą, a łupiny puścimy na wodę.

Fela. Ja będę pisać kartki z imionami. — (Wszyscy robią przygotowania do obchodu wigilji św. Andrzeja: Fela pisze kartki z pośpiechem, Jagusia i Antosia łuskają orzechy, Jan i Józef pomagają im. Michał zbliża się do Hani, która wyjmuje prowianty z koszyka.)

Michał. Cóż to Hania tak wygląda jakby płakała, kiedy się wszyscy śmieją i weselą?

Hania. Zdaje się Michałowi, z wiatru mam oczy czerwone.

Michał (pochylając się ku niej, serdecznie). Ej.. czy aby tylko naprawdę z wiatru... (Hania milczy, odwracając oczy.) A mama moja żali się wciąż, że Hania już o niej nie pamięta, nigdy nie zaglądnie nawet. Nie ma jej kto zabawić i rozweselić. Zawsze mówi: „Hania to ma złote serce, a robota aż pali jej się w rękach“.

Hania (*ucieszona*). Naprawdę tak mówi?

Michał (*żywo*). Jak Boga kocham... Nikt tak dobrej kawy nie potrafi zrobić, jak Hania — nikt tak dogodzić matce nie potrafi, ani wstawek do poszewek tak pięknych nie robi. A tym fartuchem, co go Hania uszyła, strach, jak się matczysko cieszy.

Hania (*cicho, rzewnie, jakby do siebie*). Mój Boże!..

Michał. A ojciec, jak mu czytam gazetę, ciągle powtarza: „Eee, ty czytasz, aby zbyć. To nie to, co Hanka pocziwa: ona, jak wpadnie tu czasem wieczorem, to tak dokumentnie wy-czyta i wytłumaczy wszystko, jak jaka profesorka“.

Hania. Wkrótce już się Michał ożeni, to Fela będzie rodzicom pomagać i dogadzać.

Michał. Oj, co to, to nie... powiem Hani pod sekretem, że oni serca do Feli nie mają.

Hania (*jakby do siebie*). Ale je ma kto inny...

Michał (*wahająco*). Ja — sam nie wiem... przed rokiem byłbym przysiągł, że ją kocham, a teraz mi ona z każdym dniem bardziej obca — ani jej wyrozumieć nie mogę.

Hania. A czemu Michał nie rozmówi się z nią szczerze? A jeśli i ona też do Michała serca nie ma... pocóż sobie i jej wiązać życie?

Michał. Kiedyż bo to może byłoby jakoś nie-honornie z mej strony cofać się teraz albo rozpytywać ją Bóg wie o co...

Jagusia (*przybiegając do nich*). Orzechy już wyluskane. Dajcie teraz świecezki i miednicę z wodą, puścimy najpierw łupinki.

Hania. Zaraz przyniosę. (*Wybiega do kuchni i wnosi miednicę lub miskę z wodą, kawałki świeczek od choinki, zapalki — świecezki przylepiają dziewczęta pośrodku łupin z orzechów, potem dwie z nich puszczają na wodę, zapalwszy wpiern świecezki, utknione w nich.*) — (*Wszyscy pochylają się ciekawie nad wodą.*)

Antosia (*wskazując płynące świecezki*). Kto to?

Brocka. Pewnikiem Fela i Michał — a chodźcież tu bliżej, będziemy patrzeć, rychło się zejda ze sobą. (*Wszyscy tłoczą się i zaglądają ciekawie.*)

Antosia (*po chwili, półgłosem*). Ani rusz zejść się nie mogą.

Jan. Oooo, to zła wróżba.

Jagusia. Trzeba im pomóc. (*Dmucha na wodę*). Masz tobie... Jeszcze bardziej się od siebie odsunęli. (*Fela zniecierpliwiona gasi szybko świecezki i zapala potem na nowo.*)

Fela. No, teraz niech kto inny plynie.

Antosia. Wiecie co, ile nas, tyle łupinek puśćmy odrazu i niechaj każdy sobie swoją zamyśli na kogoś.

Wszyscy. Dobrze, dobrze... (*Rzucają łupiny z płonącymi świecezkami.*)

Michał. Ja już sobie zamyśliłem... Czego Hania życzy tej parze? (*Pokazuje na wodę.*)

Hania. Jeżeli Michałowi zależy na tem, to niech się zejda.

Michał (*żyno, rozradowany*). Dziękuję, bardzo dziękuję.

Jan (*ogarniając ręką świeczki dwie*). Panno Antosiu, to my. Co panna na to powie? pasuje nam tak razem — prawda?

Józef (*śmiejąc się*). Jużci, tak jak i mnie z Jagusią. (*Śmieją się wszyscy.*) — (*Fela tymczasem wyjmuje ze szafki trzy talerze i kładzie je na stole, przewracając do góry dnem.*)

Fela. Kładę tu pod temi trzema talerzami pierścionek, różaniec i kwiat. No, dziewczęta: co która wybierze?

Antosia. Spróbuję szczęścia. (*Wyciąga pierścionek*).

Wszyscy. Winszujemy... winszujemy...

Józef (*trącając Jana*). No, Jasiek, kiedyż weselisko?

Jagusia. Teraz ja — aż się boję... (*wyciąga różaniec*). Ojej, zakonnicą zostanę.

Józef. Ale w zakonie Adama i Ewy, moja w tem głowa.

Fela. Zobaczę, co mnie św. Andrzej wywróży (*wyciąga kwiat*). Starą panną mam zostać?

Józef. Michał — i cóż ty na to?

Hania. E, ktoby tam w takie wróżby wierzył, toż zabawa tylko. Ja ani próbować nie będę.

Dziewczęta. O nie. Jak wszyscy, to wszyscy — i ty ciągnąć musisz.

Hania. Ano, jak chcecie. (*Wyciąga pierścioneć.*)

Antosia. Brawo, brawo... Hania zuch: choć jeszcze chłopca nie ma, do roku zamaż pójdzie.

Jagusia (*żartem*). Ej, przyznaj się, Haniu, może ty już oddawna masz jakiego kawalera, a tylko taką świętoszkę udajesz?

Hania. Nie żartujcie sobie ze mnie — ja — ja nigdy zamaż nie wyjdę... nigdy...

Antosia. Może do klasztoru chcesz wstąpić z nieszczęśliwej miłości — jak to w powieściach piszą?

Hania. Nie dokuczajcie mi (*placze*).

Antosia (*obejmując ją*). Cicho, cicho, nie płacz... przecież to tylko żarty, Haniu... (*wyprowadza ją do kuchni*).

SCENA VII.

Ciż sami prócz Hani i Antosi.

Jan. Gdzie kartki z imionami?

Fela (*podaje koszyk i pudełko*). W koszyku męskie imiona, w pudełku żeńskie — wybierajcie.

Jan (*podchodząc do drzwi od kuchni*). Panno Antosiu... panno Haniu... czekamy. (*Do Michała, podając mu pudełko*): Ciągnij.

Michał (*wyciąga kartkę i czyta*). Karolina. (*Wzrusza ramionami*). Nawet nie znam żadnej.

Józef. Niby też to... A co tydzień do ciebie przychodzi.

Michał (*wzburzony*). Zwarjowałeś... Co ty pleciesz?

Józef. A co sobotę z dziadami nie przychodzi kulawa, stara Karolka? (*Wszyscy śmieją się.*)

Brocka. Kartki daje się pod poduszkę i ciągnie o północy, a tak to nie ważne.

Jagusia. Wiecie co? Niech każda z nas zdejmie trzewik i będziemy liczyć, która najprędzej męża dostanie.

Fela (*z dąsem*). Nie chcę. Już mam dość tego.

Józef (*żartobliwie*). A może panna Fela ma dziurę w pończosze i wstydzi się zdjąć bucik. (*Śmiech ogólny.*)

Fela. Otóż właśnie, że nie. (*Zdejmuje bucik.*)

SCENA VIII.

Ciż sami, *wchodzą*: Hania i Antosia.

Jagusia. Dalej, ściągajcie buciki. (*Ruch ogólny, żarty i śmiechy. Jagusia ustawia kolejno buciki, jeden za drugim i posuwa je ciągle, o jeden naprzód w stronę progu.*) Nic innego, tylko, Haniu, wyhulamy się najpierw na twojem weselu, potem ja was zaproszę — widać nie będę zakonnicą. — Fela trzecia... i jej nie

pisane zostać starą panną, a ty, Antosiu, na ostatku.

Jan. Na to ja się nie godzę. (*Dziewczęta ze śmiechem wciągają bućki.*)

Michał. A teraz zabawmy się w jakie inne gry. Jagusia (*klaszcze w ręce*). Oj, to to, w cenzurowanego.

Brocka (*która wraz z Majdą siedzi przy stoliku małym na lewo i kładzie kabałę*). A możebyście co zjedli wprzód?

Antosia (*patrzy po wszystkich*). Ej, jeszcze nie chyba — prawda? (*wszyscy potakują jej*). Antosia *podchodzi do stolika*). Pani Brocka, niech mi pani położy kabałę.

Brocka. A no dobrze. (*Towarzystwo dzieli się na dwie części; jedni koło kanapy i okna bawią się w cenzurowanego, zaś Brocka, Majda i Antosia pochylają się nad stołem, gdzie wyłożone są karty*).

Brocka (*do Antosi, która siada koło niej*): Zbierz lewą ręką trzy razy do siebie, — a jak skończę, to mi nie dziękuj, bo wszystko byłoby za nic.

Antosia. Wiem, wiem... (*zbiera karty*). A jakby co złego, to niech mi pani nie mówi, moja złociutka, boję się. (*Brocka rozkłada i liczy karty*).

Fela (*od strony kanapy*). Kto powiedział, że mam: „oczy gdyby niezabudki, włosy długie, rozum krótki“, niech siada na cenzurowanem.

Józef. To ja. (*Wszyscy się śmieją. On siada na krześle w kole; zabawa idzie dalej, przeplatana żartami.*)

Brocka (*kładąc karty*). Teraz dla ciebie, dla domu, o czym nie wiesz, czego się spodziewasz, co być musi... Ooo, patrz: dla ciebie list od starej osoby.

Antosia. Może od ciotki z Ameryki?

Brocka (*odkrywając drugą kupkę kart*). Dla domu — pieniądze. Takoj to chyba od ciotki kapną wam jakie dolary... Nie wiesz, że jakiś stary mężczyzna przyjdzie do domu w ważnej sprawie.

Antosia (*zaciekawiona*). Ktoby to mógł być?

Brocka (*jak wyżej*). Nie spodziewasz się — przykrości z powodu jakiejś blondynki... a musi być wesele z brunetem.

Antosia (*zrywa się uradowana*). Słyszycie, musi być moje wesele i to z brunetem.

Józef. To chyba ty, Jasiek, łeb sobie umalujesz na czarno. (*Śmiech ogólny.*) Prosimy do nas, panno Antosiu. (*Antosia podchodzi ku nim.*)

Michał (*zatrzymując się przed Józefem*). Chodziłem po świecie, zbierałem złe i dobre śmiecie: jedna osoba powiedziała, że się ciągle śmiejesz, jak głupi do sera; druga, że masz

włosy, jak szczecina; trzecia, że śpiewasz
głosem baranim, jak ten Józef z kolędy;
czwarta, że masz gust niewybredny; piąta,
że masz dobre serce; szósta, żeś bałamut.

Józef. Wybieram tę, co powiedziała, że mam
gust niewybredny.

Michał (*niechętnie*). Już nawet nie pamiętam,
kto to powiedział. Tyle jest fantów, trzeba
je lepiej osądzić.

Józef. Nie, nie, to pewno panna Fela powiedziała.

Jagusia. E, co tam. Losujmy lepiej fanty.

Hania i Antosia. Tak, tak, losujmy.

Jagusia. Pani Brocka niech weźmie fanty.
(*Brocka układa fanty na kolanach i zakrywa
fartuchem.*)

Brocka. Co mam zrobić z tym fantem, co go
trzymam w ręku?

Jagusia. Niech zaśpiewa.
(*Brocka wyciąga scyzoryk.*)

Michał. To Józef... Józef, śpiewaj.

Józef. Baranim głosem? Ale cóż mam robić.
(*Staje przed Jagusią i śpiewa na nutę krako-
wiaka*): „Czarne oczy, czarne, a do tego siwe,
takowemałżeństwa bywają szczęśliwe“. (*Śmiech
ogólny, Jagusia zawstydzona kryje twarz na
ramieniu Hani.*)

Brocka. Co mam zrobić z tym fantem?

Jan. Niech się spowiada.

(*Brocka wyciąga chusteczkę.*)

Fela. To moja. (*Siada na krześle, za nią staje Józef, który zaczyna ją „spowiadać“, t. j. robi różne miny i za każdym razem pyta: Ile razy było tak, a Fela za każdym razem odpowiada.*)

Fela. Eee, to nudne. Sądźmy teraz po dwa fanty.

Brocka. Co mam zrobić z temi dwoma fantami?

Wszyscy. Niech się bawią w przepiórkę.

(*Brocka kładzie fanty na stole i wychodzi do kuchni.*)

SCENA IX.

Ciż sami prócz Brockiej.

Antosia. To wstążka Feli.

Michał. I mój notes. (*Hania, Antosia, Jagusia, Jan i Józef — stają wkoło, trzymając się za ręce; Fela nazewnątrz, Michał wewnątrz koła usiłuje ją złapać.*)

Michał (*śpiewa*):

Uciekła mi przepióreczka w proso,

A ja za nią nieboraczek boso —

Trzebaby się pani matki spytać,

Czy pozwoli przepióreczkę schwytać. —

(*Michał przerywa koło i goni Felę, która ucieka ku drzwiom kuchennym. We drzwiach tych staje Brocka i zatrzymuje ją.*)

Brocka. Proszę na kawę, chodźcie, bo ostygnie.

(*Wszyscy rozbawieni biegną krokiem tanecznym.*)

(*Zasłona spada.*)

KONIEC AKTU PIERWSZEGO.

AKT II.

Ten sam pokój, tylko z pewną pretensjonalnością umeblowany: we flakonie na stole papierowe kwiaty, przed kanapą liche dywaniki, na ścianach kartki z widokami i jaskrawy oleodruk w złożonych ramach.

SCENA I.

Brocka, Fela.

Fela (*modnie i pretensjonalnie ubrana, pudruje się przed zwierciadłem i barwi usta pomadką*).
Niech już matka stąd idzie — lada chwila przyjdzie tu Niusia.

Brocka. Idę już, idę — ale to jakoś nieładnie, że twoich gości nie znam nawet i nigdy ich nie ugoszczę.

Fela. Może matka kupić ciastek i postawić tu na stoliku, ale samej proszę się nie pokazywać tu.

Brocka (*dotknięta*). Cóż to, wstydzisz się rodzonyj matki?

Fela (*zakłopotana i zniecierpliwiona*). Ach, Boże...
Już mamie tyle razy tłumaczyłam, że jak się jest urzędniczką i pracuje ze samymi ludźmi (*pretensjonalnie*) z lepszej sfery, to nie mogę

im powiedzieć, że matka handluje jarzynami i masłem...

Brocka (*jak wyżej*). Ha, trudno — na stare lata nie będę się uczyła grać na fortepianie, ani parlować po frajczuku, żeby być „z twojej strefy”.

Fela. Ja też mówię wszystkim, że mama mieszka na wsi, w swoim folwarku, a ja tu wynajmuję pokój od obcych. (*Niecierpliwie*): Ale proszę już pójść sobie. (*Wyjmuje z szafy kapelusz i rękawiczki.*) Nusia w tej chwili wpadnie tu.

Brocka. Dasz na te ciastka?

Fela (*jak wyżej*). Jużem raz mówiła, że nie mam pieniędzy. (*Brocka kiwa głową i wychodzi.*)

SCENA II.

(*Fela sama; po chwili słychać pukanie, wchodzi Nusia wystrojona, umalowana jaskrawo, upudrowana, uczesana w całą górę loków.*)

Nusia. Sama jesteś?

Fela. A któżby tu mógł być ze mną?

Nusia. Myślałam, że może ta twoja gospodyni na gawędkę przyszła do ciebie, przecie musisz widywać ją często?

Fela (*rusza ramionami pogardliwie*). A cóż ja mogę mieć wspólnego z taką ordynarną babą?

Nusia. Pójdziemy?

Fela (*patrząc na zegarek*). Jeszcze mamy prawie pół godziny czasu.

Brocka (*wsuwa się cicho*). Są ciastka.

Fela (*nie odwracając się, niedbale*): Proszę postawić tam na stole. (*Brocka wychodzi, przy-
mykając ostrożnie drzwi za sobą.*)

Nusia. Mogłabyś też mieszkać u jakichś przy-
zwoitszych ludzi.

Fela. To trudno, przy takim braku mieszkań dobrze, że choć ten pokój dostałam, (*częstuje
Nusię ciastkami — jedzą obie ze smakiem.*)

Nusia (*z pełnemi ustami*). Widziałas, dziś Lola przyszła w nowej bluzce, myśli, że na nią prędzej Wilskiego złapie. (*Śmieją się.*) Ale on nie taki głupi.

Fela. A Janka wciąż zmienia fryzurę.

Nusia. Ale Miller nie czuły na to... (*Znów
śmiech.*)

Fela. Głupia... Ale wiesz — ona ma naprawdę ładne włosy.

Nusia. To niech je spuści na twarz. (*Śmiech.*)
One obie nic, tylko ciągle po kinach latają:
już trzy razy były w tym tygodniu.

Fela. Ciekawam, kto im funduje... (*Po chwili.*)
Dokąd pójdziemy?

Nusia. Kotlarski i Prochaska mówili, że czekać będą koło „Nowości“. Tam dają dziś podobno wspaniały dramat: „W ogniu namiętności“.

Widziałam fotografie — śliczne. Jeden aktor, mówię ci, cudny!... A ona, co ma za toalety! **Fela** (z westchnieniem). Chciałabym być aktorką kinową — to dopiero aksamitne życie!

Niusia. A Kotlarski raz mówił, że one pracują ciężko na te pieniądze, które zarabiają.

Fela. Poco mówiłaś Kotlarskiemu, że idziemy do kina? Łazi za mną, jak cień, a wiesz przecie, że go nie chcę.

Niusia. Bo ci Prochaska głowę zawrócił. Wszystkie w biurze przechodziłyśmy tę chorobę, bo on do każdej nowej słodkie oczy robił.

Fela (żywo). Dawniej, ale nie teraz.

Niusia. A ja ci mówię: nie ufaj mu zbyt. Ja znam go dłużej, niż ty.

Fela (z przekąsem). Wiem, wiem i kochałaś się w nim podobno...

Niusia (wzrusza ramionami). Posądzasz mnie o zazdrość, no, tak, toż mówię ci, że kochała się każda w nim. Ale prędko poznać się dawał. Ot, taki Kotlarski to porządny chłopak. Prawda, że daleko mu do elegancji i szyku Prochaski, ale gdyby tak na mnie przyszło, gdyby taki mi się trafił, nie wahałabym się ani chwili. (Słuchać pukanie, Fela zrywa się zaniepokojona, wchodzi Majda.)

Majda. Dobrywieczór pannie Feli — kuma jest?

Fela (*prędko*). Jest, jest, proszę iść tam (*pokazuje mu drzwi od kuchni. Majda wychodzi*).

Niusia (*zgorszona*). Cóżto za moda, żeby jakiś kum twojej gospodyni mówił do ciebie „panno Felu“?!! Wyprosiłabym sobie taką poufalość!

Fela (*zakłopotana*). Nie chcę z nimi zadzierać, bo tak tanio za ten pokój płacę... Ale chodźmy już, bo się spóźnimy. (*Wychodzą.*)

SCENA III.

Brocka powoli wsuwa głowę, potem kiwa na Majdę.

Brocka. Chodźcie, kumie, już poszły.

Majda (*rubasznie*). Cóżto znów za świeże kumedyje? To wam już nie wolno wejść do pokoju, jak córunia ma gości?

Brocka. Ale, broń Chryste Panie!... Tylko miałam robotę w kuchni.

Majda (*rozsiadając się wygodnie na krześle*). Co słyszeć? Tyle czasu człek się włóczył po świecie z temi budowami, że nic nie wiem, co u was nowego, dobrego?

Brocka. Och, nowości huk.

Majda (*z humorem*). To może nie godzi się tak na sucho ich słyszeć? Co?

Brocka. U mnie teraz chuda fara — nie można sobie bardzo na coś lepszego pozwalając; ale dla takiego gościa coś się znajdzie jeszcze.

(*Wybiega do kuchni, przynosi wędlinę i chleb*).
Jedzcie, kumie.

Majda (*wyciągając flaszkę z kieszeni*). Nasamprzód wasze zdrowie. (*Piją*). A teraz gadajcie.

Brocka (*rozsiada się wygodnie i mówi uroczyście*):
No, więc: wydaję córkę zamaż.

Majda. To mi nie nowina, toć wiem, że Fela dawno zmówiona z Michałem.

Brocka (*z triumfem*). Otóż właśnie, że nowina, bo nie Fela, tylko Hania idzie za Michała.

Majda (*zdumiony*). Ale?... (*Po chwili*). Choć po prawdzie, oni lepiej pasują do siebie.

Brocka. Jużci, że lepiej, Hanka dawno już serce do niego miała, a on teraz wciąż powtarza, że durny był wpierw, wybierając Fełę. Mówię wam, kumie — tak się kochają, że aż mi dziwno. A starzy Wątorzkowie radzi, że ich tylko do rany przyłożyć. Dawniej ani się pokazali, a teraz, jak tylko dowiedzą się, że Hania będzie u mnie, zaraz przychodzą, a głaszczą ją, a całują, a co się prezentów już od nich nabrała.

Majda. Kiedyż wesele?

Brocka. Na Zielone Świątki; państwo Hani wyprawiają je własnym kosztem. Całą wyprawę jej kupili, ślubną suknię, serwis porcelanowy na sześć osób, śliczności obrazy nad łóżka: Matka Boska i Pan Jezus. Mało co kosztować mnie to będzie.

Majda. No, to jakoś udała się kumie ta córka,
(*z przekąsem*) choć „sługa” tylko.

Brocka. Hania chciała, żeby nie sprawiać
żadnego wesela, tylko rano po Mszy świętej,
ślub i już. Ale państwo ani słyszeć o tem
nie chcą, a i Wątorkowie radzi, że ludzie zo-
baczą, że ich Michał nie bele kogo bierze.
To też będzie i kościół przystrojony i muzyka
i kolacja gorąca... (*Po chwili*). Tak wam
powiem, kumie, szczerze, że mnie i nie stać
byłoby dziś na takie parady.

Majda. Przecie Fela bardzo dobrze zarabia?

Brocka. No, juści, że dobrze — i jak jeszcze...
ale jak jest w biurze, to musi i ubrać się
coraz to inaczej a modnie, a strojnie — albo
to ona co gorszego od innych? i pójść do
tjatronu i do fonografu, to znów pojechać tam
gdzie na jaką majówkę — trudno; „kiedyś
wlaźła między wrony, musisz krakać jak i one”.

Majda (*kręcąc głową*). Hm, hm...

Brocka. Nietylko, że mnie nic nie daje, ale
jeszcze często, gęsto ja muszę jej dać, gdy
pensja nie wystarczy.

Majda. To nie wielki profit z tego biura.

Brocka (*żywo*). Ale jaki honor! Co za znajo-
mości moja Fela porobiła tam! (*Po chwili*
tajemniczo). Powiem wam coś, ale pamiętajcie:
ani mru, mru, nikomu... (*Z dumą*). Jeden
z biura chce się z nią żenić. I to pan z panów.

Majda (*ciekawie*). Kto? kto?

Brocka. Pan całą gębą — nazywa się Prochaska, pono jakiś czeski arystokrat. A jaki aligancki, jaki przystojny — bronet, w sam raz dla niej, bo ona blondyna.

Majda (*jak wyżej*). Często tu przychodzi?

Brocka (*pobłaźliwie*). Jak to zaraz widać, że kum nie rozumie pańskich zwyczajów. Gdzieżby on tu przychodził! Także coś! Chodzą se razem na spacer, do fonografu, raz czy dwa była już z nim w kawiarni, to znów w tjatrze — między państwem to teraz taki zwyczaj.

Majda (*jak wyżej*). Hm, hm.,.

Brocka. Raz umyślnie poszłam do parku, żeby go zobaczyć; spacerowali se za pod ręce — strach, jak pasują do siebie... Patrzyłam zdaleka, żeby im nie przeszkadzać.

Majda. No, to się już zaręczyli?

Brocka. Tak jakby.

Majda. A za co wyprawę kupicie, skoro on taki arystokrat, a u was się nie przelewa? Czem bądź zbyć się to przecie nie da.

Brocka. Jego ojciec ma ponoś wieś ogromną w Czechach gdzieś i pieniędzy, jak lodu. Mówił Feli, że jej wszystko sam sprawi, jak tylko od ojca dostanie.

Majda (*kręcąc głową*). Ano, daj Boże, jak najlepiej, ale mi się to jakoś nie widzi: taki bogacz, arystokrat i pisze w biurze?

Brocka (*obrażona*). Tam same porządne ludzie piszą i bogate, Fela to mówi.

Majda. Może być... I on się chce naprawdę żenić z Felą?

Brocka (*jak wyżej*). No, toż mówię właśnie, że doczekać się nie może, kiedy już ją dostanie (*z dumą*). Już to moje dziecko ma szczęście niema co mówić; ot jest tam też w biurze Kotlarski, wiecie, syn tego hurtownika ze Starego Rynku, on także świata za Felą nie widzi — ale ona ani słyszeć o nim nie chce.

Majda (*zdziwiony*). Dlaczego? Przecie wszyscy wiedzą, co to za ród: Kotlarscy, mało, że nie pierwsi w mieście! A ten czeski obieżyświat może łże tylko o tych majątkach i chciałby dziewczynę z uczciwej drogi sprowadzić?

Brocka. Cóżto, myślicie, że Fela taka głupia? Że nie zna się na ludziach? Ho, ho, rozumu ona ma więcej w jednym palcu, niż niejeden w całej głowie.

SCENA IV.

Brocka, Majda, *wbiega* Hania.

Hania (*wesoło*). Dobry wieczór, mamusiu. O, i pan Majda, dawno niewidziany gość.

Majda (*żartobliwie*). Winszuję, winszuję, winszować nie przestanę, póki co nie dostanę.

Hania (*jak wyżej*). Dziękuję, dziękuję!... (*do matki*). Fela poszła?

Brocka. Tak, i mówiła, że późno dziś wróci.

Hania. Szkoda, bo dziś u nas dużo, dużo gości, mamusiu, będzie.

Brocka. Bój się Boga, dziewczyno, jakich znów gości?

Hania (*wesoło*). Dziś trzy miesiące, iak zareczyliśmy się z Michałem, i rodzice jego chcą, żebyśmy zabawili się trochę przy niedzieli. A że u nich teraz, jak wiecie biela, robią porządki przed weselem, więc przyjdą tu i przyniosą kolację ze sobą dla wszystkich. Będą też: Jagusia i Antosia, i Jan, i Józef naturalnie, (*śmieje się*).

Brocka. No, to i ja muszę się trochę ogarnąć. (*Wychodzi do kuchni.*)

SCENA V.

Majda, Hania.

Majda (*patrząc za odchodzącą*). Coś mi pani kuma bardzo zeszkapiała.

Hania (*smutno*). A bo mama nie doje, nie dośpi, tylko haruje, byle pieniędzy jak najwięcej zebrać na wyprawę dla Feli... Ach, żebyż ona już jak najprędzej zamaż poszła. Toby mama odpoczęła trochę.

Majda. A mnie się widzi, że z tego małżeństwa będą nici: gdzieby tam taki pan, arystokrat, żenił się z Felą.

Siostry.

Hania. Ona taka ładna.

Majda. Ładna, ładna — ale groszem nie śmierdzi... a z temi jego majątkami też niewiadomo nic: kto je widział?... Do romansów, do modnych filtrów to takie jak Fela dobre dla takich panów, ale nie do żeniaczki — wspomnisz moje słowa. O, ten Kotlarski, toby było coś dla niej.

Hania (*żywo*). O, i ja to mówię: sympatyczny, przystojny, dobry, pracowity — no, i kocha ją.

Majda. No, i staremu interes coraz lepiej idzie.

Hania (*z westchnieniem*). Ale cóż, Fela go nie chce... a szkoda!

Majda (*wesoło*). Zato wy z Michałem w korcu maku dobraliście się. Godna z ciebie będzie majstrowa.

Hania (*gorąco*). A żeby pan Majda wiedział, jaki Michaś dobry, jaki delikatny dla mnie, a jaki mądry! w warsztacie wszystko jego tylko głową idzie, ojciec słucha tylko, a cieszy się.

SCENA VI.

Ciż sami, *wchodzą* Wątorkowie i Michał.

Majda. O wilku mowa, a on tu. (*Wita się z przybyłymi.*)

Michał. Któż mię tu wspominał? może ty, Haniu? (*przytula ją do siebie i całuje.*)

Watorek (*do Michała żartobliwie*). Dość już, dość, zostaw sobie na potem,

Hania (*odbiera od Wątorkowej kosz*). Mama zaraz przyjdzie.

Wątorkowa. A gdzież Fela? Nigdy jej teraz zastać nie można — nie wsmak jej nasze towarzystwo.

Hania (*żywo*). Gdyby była wiedziała, że przyjdziemy tu wszyscy, na pewno byłaby została w domu. (*Biorąc kosz, do Michała*). Michaś, pomóż mi. (*Wychodzą do kuchni.*)

SCENA VII.

Majda, Wątorkowie.

Watorek (*szydlerczo*). My nie kumpanja dla panny urzędniczki. (*Do Majdy*). Ktoby to powiedział, że to siostry.

Wątorkowa. Tfu, tfu, żeby nie urzec. — Nasz Michał wygrał terno, że tamtą porzucił. Hania to i do tańca i do różańca: i zgotować, i wyprać, i uszyć potrafi, i na książce przeczytać a wytłumaczyć, i list napisze, aż miło...

Watorek. To też Michał zakochany, jak kot w marcu. (*Śmieją się.*)

Majda. No, wasz Michał też sroce z pod ogona nie wyleciał: fach swój zna, uczony, ze wszystkim jak jaki pan wygląda.

Wątorkowa (*z dumą i radością*). A co, może nie?

SCENA VIII.

Majda, Wątorkowie, Brocka (*wchodzi, witają się*).

Watorek. A gdzież młodzi?

Brocka. Ostali w kuchni, rachują talerze i szklanki do kolacji.

Watorek. Żeby wam ino z dwóch szklanek czterech nie zrobili, bo to pewnie na każdy talerz dwa całusy. A jak sobie pomyłają rachunek, to talerze gotowe źle wyjść na tem. (*Śmiech ogólny.*)

SCENA IX.

Ciż sami, *wchodzą*: Jagusia, Antosia, Jan i Józef.

Wszyscy. Dobrywieczór, dobrywieczór. (*Ogólne witanie się.*)

Józef. No, to my i są już w komplecie — a gdzie Michał i panna Hania podziewają się?

Watorek. W kuchni — całują się... te, chciałem powiedzieć: rachują talerze. (*Wesołość.*)

Antosia (*podbiega do drzwi kuchennych*). Haniu, Haniu!...

SCENA X.

Ciż sami, *wchodzą*: Hania i Michał.

Brocka (*do Hani*). Rozpaliłaś już ogień w kuchni?

Hania (*zakłopotana*). Jeszcze nie...

Watorek. Myślałem, żeś od ognia taka czerwona, a to pewnie od tego „rachowania”...

Wątorkowa (*tuli Hanię do siebie*). Dałbyś spokój dziewczęciu.

Michał. No, moi państwo: co będziemy robić?

Jagusia (*rezolutnie*). Tańcować.

Michał. Tak zaraz, ledwoście przyszli?

Antosia. A pewno, szkoda czasu.

Józef. Doskonale, tańczmy!

Jagusia. Kiedy muzyki niema.

Hania (*do Majdy*). Panie Majda, mój złoty, mój kochany, niech pan swoją harmonją przyniesie.

Majda (*przekornie*). No, i co, położyć ją na stole, żeby patrzyła, jak się bawicie?

Hania. Pan Majda udaje takiego niedomyślnego.

Michał. Kto tak ładnie gra na harmonji, ten się nie da długo prosić — prawda, panie Majda?

Młodzi (*otaczają Majdę*). Prosimy, prosimy bardzo zagrać nam do tańca.

Majda (*wstaje*). Cóż mam z wami robić?... (*wychodzi*).

SCENA XI.

Ciż sami prócz Majdy.

Brocka. Ty, Haniu, baw gości, ja muszę zairzeć do kuchni, rozpalić...

Wątorkowa. Ja kumie pomogę. (*Wychodzą obie.*)

SCENA XII.

Hania, Antosia, Jagusia, Jan, Michał, Józef,
Watorek.

Józef. Wiesz, Michał, my już dwa razy spadli
z ambony.

Michał. A my spadniemy jutro.

Jan. Słyszysz, Antosia, a ty się tak drożysz.

Antosia (*żartem*). Mam się do czego śpieszyć!...
(*Do Wątorka*): Prawda, wujku?

Watorek. Rannego wstania, wczesnego ożenie-
nia nikt jeszcze nie żałował.

Antosia. Bodajby to prawda była: a stryjek
Kuba mało się to naużala, że ożenił się za
rychło?

Watorek. A kto mu kazał brać bogatą, starą
babę?... A ty, Jasiek, nie daj się dziewczyny-
nie za nos wodzić! Daj na zapowiedzi —
i po krzyku.

Jan (*zuchowało*). Pewno, że tak zrobię.

Antosia. A to ładnie, wujku, tak podmawiać
chłopców!...

Michał (*wygląda przez okno*). Nie widać jakoś
Majdy...

Hania. Oj, żeby tylko przyszedł...

Michał (*kończąc*) ...jak nie zajdzie gdzie na
kieliszek.

Jagusia (*z radością*). O, idzie, idzie!!...

SCENA XIII.

Ciż sami, *potem* Majda.

Majda. No, jużem jest — wasze szczęście, że tak blisko mieszkam. Cóż wam grać?

Jagusia. Może „simi“?

Majda (*zgorszony*). Eeee, ja tam takich nowomodnych wykrętasów nie grywam tylko polki, walce, mazury, krakowiaki — ot co...

Antosia. No to proszę nam zagrać polkę.

Wszyscy. Polkę... polkę... (Majda *zasiada wygodnie i gra. Młodzi tańczą. Brocka i Wątorkowa zaglądają co chwila przez drzwi.*)

Józef. Panie Majda, tę polkę to Adam jeszcze grał, gdy do swojej Ewy w zaloty w raj chodził. (*Śmiech, Majda urażony przestaje grać.*)

Michał (*raźnie*). To i co, ale dobra polka — prawda? Graj pan, panie Majda, tańczy się po niej, aż miło. (*Taniec.*)

Michał. Zmiana dam. Panie wybierają.

Hania (*do Wątorka*). Chodźcie, tatusiu, ze mną.

Wątorek (*wesoło*). Coby nie — niech matka ci powie, co za tancerz był ze mnie. (*Tańczy z Hanią.*) (*Po chwili*). Te, Majda, odmieńcie, bo cosi źle gracie.

Majda (*znów urażony*). To wy sobie nogi odmieńcie.

Hania (*do Wątorka*). Dziękuję wam, tatusiu.

Michał. A teraz ze mną potańcujesz. (*Chwyta Hanię w pól. Do Majdy*). Grajcież nam walca. (*Wszyscy tańczą zapamiętale.*)

Watorek (*po chwili*) Cota takie szwabskie wykretasy — niema to jak krakowiak. Majda, różnij krakowiaka, bracie! ale tak, od ucha, po naszemu!

Majda. Jak krakowiak, to krakowiak. (*Gra z zacięciem wielkiem.*)

Watorek (*podchodząc do drzwi kuchennych.*) Hej, kobiety, chodźcie ino, a żywo.

SCENA XIV.

Pary się ustawiają: Hania, Michał — Jan, Antosia — Józef, Jagusia — Watorek, Brocka — Majda, Wątorkowa.

Watorek (*chwyta w pól Brocką, staje na przodzie sceny i śpiewa*):

Będziemy hulali, aże do północkska,

Zakrzyknijmy wszyscy: Wiwat pani Brocka!

Wszyscy. Wiwat... wiwat... (*Taniec ogólny.*)

Antosia i Jan (*stają na przodzie*).

Jan (*śpiewa*):

Powiem ci, Antosiu, ni mało, ni wiele,

Że od dziś za miesiąc musi być wesele. Hu, ha...

(*Taniec.*)

Jagusia i Józef (*stają przed muzyką*).

Józef (*śpiewa*):

A u pana Majdy harmonija brzaka,

Że z mojej Jagusi będzie dobra żonka.

(*Taniec jak wyżej.*)

Hania i Michał (podchodzą na przód sceny).
 Michał śpiewa:

Stoi jabłoń w polu, listeczkami chwieje;
 Przy mojej Hanusi życie mi się śmieje.
 (Taniec jak wyżej.)

Majda (ciska nagle harmonję, na której grał dotąd, porywa opierającą się Wątorkową, staje przed wszystkimi i śpiewa):

Jeszcze nasza para na ostatku staje
 I prosi gosposię: niechaj jeść nam daje.

Brocka (śmiejąc się). Proszę, proszę, właśnie szłam po was, by dać znać, że kolacja gotowa, gdyście mnie starą wciągnęli do tańca... Chodźcież, proszę bardzo. (Wszyscy gwarnie i wesoło śpieszą ku drzwiom i nikną w nich.)

SCENA XV.

Fela, Niusia, Prochaska, Kotlarski.

(Chwila ciszy; z kuchni dolatują przytłumione okrzyki, głosy i śmiech gości. Nagle drzwi wprost otwierają się i staje w nich Fela, za nią widać postaci Niusi, Prochaski i — w samym tyle — Kotlarskiego.)

Fela (zatrzymując się w drzwiach): Dobranoc państwu, dziękuję za miłe towarzystwo.

Kotlarski (daremnie usiłując zbliżyć się). Dowidzenia, panno Felu, dowidzenia jutro. (Do Prochaski): Wracamy razem, kolego? Prawda?

Prochaska (*niechętnie*). Tak... tak... Niech pan idzie naprzód, zaraz pana dogonię. (Kotlarski *usuna się nieco na bok, nie odchodzi jednak.*)

Prochaska. Dobranoc, panno Felu. (Fela *podaje mu rękę, stojąc ciągle we drzwiach.*) — (*Czule*): Tak zdaleka? Nie pozwoli mi pani nawet na chwilę wejść?

Fela. Nie, nie... może kiedy indziej.

Prochaska. Panno Niusiu, proszę wstawić się za mną.

Nusia (*wtykając głowę przez drzwi*). Fela, nie dziwacz, bo się obrażę!... Ja także chcę odpocząć. (*Odsuna gwałtem Felę i wchodzi do pokoju, a za nią Prochaska. Z kuchni dolatują głośniejsze śmiechy i gwar.*)

Prochaska (*zdziwiony*). A to co za hałas?

Fela (*zmieszana i przestraszona*). Zdaje mi się, że to moja gospodyni ma gości... (*po chwili*). O, Boże, tak mię strasznie w tem kinie głowa rozboleła.

Prochaska (*żywo*). To ja pójdę do nich i powiem, żeby cicho byli.

Fela (*gorączkowo*). Nie, nie, lepiej wy już idźcie, a ja położę się zaraz, bo ledwo stoję.

Nusia (*krzywiąc się*). No, nie bardzo jesteś gościnna — ale skoro cię tak (*z przekąsem*) bardzo głowa boli, to już pójdziemy... Dobranoc.

Prochaska (*całując Felę w dłoń przeciągle, czule*).
Dowidzenia jutro, a niech główka śliczna nie
boli, to pójdziemy sobie znów na jaką lumpkę.
(*Idą z Niusią w stronę drzwi.*)

SCENA XVI.

Fela, Niusia, Prochaska, Hania, — *po chwili*
Kotlarski, Brocka i reszta osób.

Hania (*wbiega z kuchni i nie widzi Niusi i Prochaski*). Fela! (*Zwraca się do kuchni i woła*):
Mamusi, mamusi, Fela przyszła! — (*Niusia*
i Prochaska zatrzymują się w połowie drogi;
Kotlarski wsuwa się niepostrzeżenie i staje
u drzwi, w cieniu szafy. Z kuchni wchodzi
żywo Brocka i śpieszy do Feli).

Brocka. Dobrze, córuś, żeś przyszła, zabawisz
się... (*spostrzega nagle obcych i zatyka usta*
ręką przestraszona). — (*Wchodzi reszta gości.*
Prochaska i Niusia stoją zdumieni, patrząc do-
koła. Chwila milczenia.)

Prochaska (*zwraca się do Feli niedowierzająco*):
Więc to jest matka pani?

Fela (*z rozpaczą*): O Boże... (*Upada na krzesło,*
opiera głowę na stole, twarz zasłania.)

Prochaska (*szorstko*). Czemu mi pani nie odpo-
wiada? Pytam, czy to jest naprawdę matka
pani?

Watorek (*występując naprzód, ostro*): A jużci — czemu się pan tak dziwuje, dlaczegożby to nie miała być jej matka?!... (*Wskazuje Hanię*): A to siostra, a my wszyscy to tak niby famielija.

Prochaska. Taaaak?

Watorek (*rażnie*). A tak, tak. No teraz, kiedyśmy już znajomi, prosimy do kumpanji.

Prochaska (*sucho*). Dziękuję. (*Do Feli*). Więc to jest pani rodzina. (*Drwiąco*): Matka, właścicielka folwarku, i siostra, narzeczona obywatela ziemskiego!... Ha, ha, ha, ha... (*zanosi się od śmiechu, Niusia wtóruje mu z całego serca*). Ha, ha, ha... życzę pani wesołej zabawy w tej kompanji! — (*Kotlarski podchodzi szybko i staje przed nim, patrząc mu w oczy*).

Kotlarski (*z przyciskiem*). A ja życzę panu Prochasce, by umilkł natychmiast.

Prochaska (*zdumiony, nie rozumiejąc zrazu*). Ależ kolego!...

Kotlarski (*sucho*). Nie jesteśmy już kolegami. — (*Fela podnosi powoli głowę, potem wstaje, patrząc na Kotlarskiego najpierw z podziwem, potem z wdzięcznością i zachwytem.*)

Prochaska (*zmieszany i zdumiony*). Ja doprawdy nie umiem sobie wytłumaczyć...

Kotlarski (*ostro*). Zaraz panu wytłumaczę: otóż (*z przyciskiem*) życzę sobie, byś pan natychmiast wyniósł się stąd, razem z tą pannicą.

Prochaska (*nadrabiając minę, groźnie*). Panie...
Kotlarski (*jak wyżej*). Ostrzegam, że czekać nie lubię!!!...

Prochaska (*wściekły, śmiejąc się szyderczo*). Oh, ależ idę, idę natychmiast! Nie zabieram panu miejsca w tak znamienitej kompanji!...

Kotlarski (*nie spuszczaając zeń wzroku*). Słusznie, to kompanja nie dla pana Prochaski — syna dorożkarza z Cieszyna.

Wszyscy. Aaaaach!!!

Niusia (*ślaniając się*). Oh, och, słabo mi... (*nikt nie śpieszy z pomocą, więc oboje z Prochaską wynoszą się czem prędzej*).

Wszyscy. Ha, ha, ha, ha, ha!... Szczęśliwej drogi!... Ha, ha, ha! (*Kupią się po lewej stronie sceny, rozmawiając półgłosem i śmiejąc się*).

Fela (*chwyta się za głowę*). Boże, Boże, jaka ja byłam głupia... Jaka zła... (*Osuna się na kanapę i zakrywa oczy chusteczką*).

Kotlarski (*zbliża się pocichu do niej i pochyla się nad nią*). — (*Łagodnie*): No, cicho, nie płakać. ...to był sen zły, ale już minął... Cicho!...

Fela (*przez łzy*). Taki wstyd!... taki wstyd!...

Kotlarski (*wesoło*). Jaki wstyd? Chyba dla Prochaski — widziała pani, jak zmykał? Ha, ha, ha, ha!...

Wszyscy. Ha, ha, ha, ha!... (*Fela śmieje się przez łzy*).

Watorek (zacierając ręce). Aleś mu pan dał bobu!...
 Ha, ha, ha. (*Śmiech ogólny, żarty i gwar. Fela podchodzi do Kotlarskiego.*)

Fela. Pan jeden ujął się za mną, czem ja się panu odwdzięczę?!

Kotlarski (*kryjąc wzruszenie, ujmując ją za rękę*).

Ot, niech mię pani zapozna ze swoją rodziną.

Fela (*żywo*), Ależ z ochotą. (*Do zebranych*)

Mój kolega biurowy, pan Kotlarski — moja matka, siostra i rodzina dalsza.

Kotlarski. Mam nadzieję, że zechcą mnie państwo przyjąć do swego grona.

Brocka. Ależ prosimy, prosimy.

Kotlarski (*z radością*). Patrzcie, to i Michał tu?

Brocka. Panowie się znacie?

Kotlarski. Toż my koledzy z „Sokoła“.

Michał. Z jednej czwórki. (*Witają się serdecznie.*)

Józef. A teraz, panie Majda, walca! — (*Majda rozsiada się i zaczyna grać, pary ustawiają się i poczynają tańczyć. Kotlarski zbliża się do Feli, która opiera mu rękę na ramieniu, przez chwilę stoją tak, patrząc sobie w oczy — kurtyna powoli spada.*)

KONIEC.

